

Inriktning av trafiksäkerhetsarbetet, vägtrafik - vägledning inför verksamhetsplanering 2013

Gruppen för nationell samverkan – Väg, GNS (Väg), är en arena för utbyte av kunskap och koordinering av verksamheter mellan viktiga aktörer i syfte att förverkliga Nollvisionen.

För att nå dit tillämpas ett målstyrt arbetssätt mot de etappmål riksdagen fattat beslut om. Nuvarande etappmål kräver en halvering av antal dödade och en minskning av antal allvarligt skadade med 25 procent mellan år 2007 - 2020. Under 2012 har en översyn skett av både etappmål och indikatorer för trafiksäkerhetsarbetet. Analysen som gjordes är nu under behandling hos regeringen. Den visar att det är möjligt att skärpa målen, innebärande en halvering av antal dödade och en minskning av antal mycket allvarligt skadade med 40 procent mellan år 2010 – 2020.

För att nå de nya målnivåerna för 2020 anser GNS att följande områden bör vara prioriterade i verksamhetsplaneringen för år 2013, där ökad hastighetsefterlevnad är den enskilt viktigaste faktorn för att nå båda målen och ett ökat fokus på oskyddade trafikanter är centralt för att nå målet om färre mycket allvarligt skadade (i övrigt ingen prioritering):

- **Ökad hastighetsefterlevnad**
- **Ökat fokus på oskyddade trafikanter (inklusive ökad hjälmanvändning)**
- **Ökad andel vägar/gator med säkra hastighetsnivåer**
- **Ökad andel säkra bilar**
- **Ökad andel motorcyklar med ABS**
- **Ökad bältesanvändning**
- **Ökad andel nykter trafik**

GNS ställer sig bakom de slutsatser som återfinns i ”Analys av trafiksäkerhetsutvecklingen 2011 – Målstyrning av trafiksäkerhetsarbetet mot etappmålen 2020” samt den gemensamma strategin ”Ökad säkerhet på motorcykel och moped 2.0” (som publiceras i september 2012). Dessutom ställer sig GNS bakom de slutsatser som framkommer i analysen av det befintliga etappmålet, ”Översyn av etappmål och indikatorer för säkerhet på väg mellan år 2010 och 2020”.

GNS vill också lyfta några mer specifika delar inom de områden som särskilt bör tas i beaktande vid verksamhetsplanering inför 2013. Dessa områden presenteras på nästa sida.

I GNS ingår representanter från följande organisationer:

Arbetsmiljöverket

Sveriges Kommuner och Landsting

Folksam

Toyota Sweden AB

Näringsdepartementet

Rikspolisstyrelsen

Trafikverket

Transportstyrelsen

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF)

Av GNS (Väg) utpekade områden att särskilt beakta vid verksamhetsplaneringen för 2013:

Rätt hastighet på vägen; ökad hastighetsefterlevnad och säkra hastighetsgränser

Den största potentialen i säkerhetsarbetet på väg är att trafiken håller en säker hastighet. För att åstadkomma det måste hastighetsgränserna anpassas efter vägens säkerhetsstandard och hastighetsgränserna måste än mer följas av trafikanterna.

Vägar och gator med säker hastighetsgräns

Målet är att all trafik över 80 km/h skall vara mötesseparerad till 2020. Idag är 69 % av trafiken på höghastighetsnätet (90 km/h eller mer) mötesseparerat. På det kommunala vägnätet pågår också en anpassning av hastighetsgränserna till vägnätets säkerhetsstandard. Men än så länge har enbart en fjärdedel av landets kommuner påbörjat detta arbete.

Ökad hastighetsefterlevnad

I takt med att hastighetsgränserna justerats har medelhastigheten sjunkit något, vilket är positivt för säkerheten. Men hastigheterna sjunker inte lika mycket som hastighetsgränserna ändras. År 2012 är det bara knappt hälften av all trafik som följer skyltat hastighet. Efterlevnaden är ännu sämre bland tung trafik och motorcyklister än bland trafiken i övrigt.

Ökad säkerhet för oskyddade trafikanter, särskilt för cyklister

För att kunna nå etappmålet om minskat antal mycket allvarligt skadade är åtgärder för att minska svåra olyckor med cyklister helt avgörande. Det är viktigt att detta arbete går hand i hand med arbetet att öka cyklandet och att minska skadefall bland fotgängare. Ett ökat fokus på detta område innebär troligen ökat fokus på drift och underhåll, nya typer av skyddsutrustning samt forskning kring de områden vi ännu inte har tillräcklig kunskap om.

Arbetsätt: ISO-standard och uppdaterad indikatorlista

För att både styra och följa upp trafiksäkerhetsarbetet inriktas arbetet mot tio, delvis nya, indikatorer från och med år 2013. Dessa indikatorer är Hastighetsefterlevnad (både statligt och kommunalt vägnät), Nykter trafik, Bältesanvändning, Hjälm användning (både cykel och moped), Säkra personbilar i trafik, Säkra motorcyklar i trafik (ABS), Säkra statliga vägar, Säkra GCM-passager i tätort samt Drift och underhåll av GCM-vägar. För att stärka detta systematiska arbete rekommenderar GNS att organisationer certifierar sig enligt ISO 39001.